

Veritas vincet

Vilniaus reformatų žinios

Niekas nėra pakilęs į dangų, kaip tik Žmogaus Sūnus, kuris nužengė iš dangaus (Jn 3,13)

2006 m. gegužė Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys Nr. 3 (68)
Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn.

JĖZUS LAIMINA IŠ DANGAUS

Jėzus nusivedė juos palei Betaniją ir, iškėlęs rankas, palaimino juos.

Evangelija pagal Luką 24,50

Prieš pakildamas į Dangų, Jėzus palaimino savo mokinius. Koks gražus atsisveikinimas! Drauge jie ėjo palei Betaniją, o pakeliui Jėzus kalbėjosi su jais, sakydamas, kad jie bus Jo liudytojai ir Jo vardu turės skelbti visoms tautoms atgailą ir nuodėmių atleidimą.

Galop jie sustojo, nes Jėzus dar turėjo pasakyti vieną svarbų dalyką. Jis pažadėjo jiems atsiųsti Šventąją Dvasią. O jie turėjo pasilikti Jeruzalės mieste, kol bus apgaubti jėga iš aukštybių (Lk 24,49). Koks rūpestis! Kokį nuostabų pažadą jie gavo!

Tada Jėzus pakėlė rankas ir palaimino mylimus mokinius. Yra parašyta, kad „laimindamas Jis atsiskyrė nuo jų ir pakilo į Dangų“ (Lk24,51). Jie lydėjo Jėzų akimis. Kartu jie ir liūdėjo, ir džiaugėsi. Jis, pakėlęs rankas, laimino juos tol, kol dar buvo matyti. Kai mokiniai Jo jau nebematė, „pagarbino Jį, paskui, didelio džiaugsmo kupini, sugrįžo į Jeruzalę“. Virš jų buvo laiminančio Jėzaus rankos.

Palaiminimas galioja visiems laikams ir visiems tikintiems Jėzų žmonėms. Kaip džiugu, kad virš mūsų kasdien yra laiminančios

Jėzaus rankos! Tai teikia jėgų ir drąsos kelionėje su Jėzumi ir tarnavimui Jam. Būdami Jo mokiniai, ir mes galime džiaugsmingai Jam tarnauti.

Krikščioniškas gyvenimo menas yra būti atviriems palaiminimui iš aukštybių ir perduoti kitiems tai, ką patys esame gavę iš laiminančių rankų.

Herbertas Neimanas
„DIEVO RANKOSE“
Kasdieniai skaitymai metams

Sveiki, mieli broliai ir seserys!

Mes vis kalbame ir kalbame apie tikėjimą, apie savo bažnyčią, jos problemas, o tuo tarpu mūsų sielos ilgisi ir trokšta Dvasinės Šviesos, Tiesos, Laisvės, Ramybės, Meilės ir Harmonijos. Trumpai drūtai sakant – vienybės su Dievu. Jos trokšta nors trumpai akimirkai nuplėšti atskyrimo šydą ir išvysti spindinčią Dievo realybę. Gal ne visada tai suvokiame protu, tačiau mūsų sielos ilgisi ir alksta to momento. Kad mes ieškome, nerimstame, kalbame, diskutuojame, tai tik patvirtina. Galima prirašyti daugybę nuostabių žodžių, palyginimų, paraginimų, įvairiausių patarimų, suvokimų, mintinai cituoti Šv. Raštą, bet, jei tai bus tik girdėtos ar popieriuje surašytos mintys ir tiesos, – visa tai liks tik žiniomis. Deja, nei popierius, nei žinios mūsų į Dangų nenuves ir neišganys mūsų sielų. Mums jau labai seniai metas visą tą suvokimą paversti gyvu kūnu. Kaip ateiname į šį pasaulį po vieną, taip ir išeisime, todėl išganymo reikalai yra individualūs. Jokie išoriniai tikėjimo pasireiškimai nepersvers mūsų gyvo tikėjimo širdyje – individualaus ryšio ir santykių su Dangiškuoju Tėvu. Jam gi, greičiausiai svarbiau, kad tas ryšys būtų tyras, laisvas, nuoširdus ir nevaržomas. Prisiminkime, kaip Jėzus mokė melstis – tad nesiafišuokime, užsisklęskime kur nors valandėlei ir tyloje bei tiesioginėje akistatoje melskimės ne lūpomis, ne žodžiais, o širdimi. Pabandykite kiekvieną dieną, rytą ar vakarą visiškoje tyloje (nekreipdami dėmesio į jokių išorinius dalykus) susikaupti širdyje. Tik visiškai nusiraminę ir susikauptę, kreipkimės į Dangiškąjį Tėvą ir atvira bei tyra širdimi melskimės Viešpaties malda.

Toks individualus susitikimas nuostabus, nepakartojamas ir neįkainojamas, kiekvienam vis kitoks ir kaskart vis kitoks. Bet kartu jis turi ir visiems būdingų savybių. Tokia malda pažadina mumyse sunkiai nusakomus labai seniai, gal

vaikystėje, patirtus jausmus. Gal tai ilgesys, gal svaja, meilė, laisvė, šiluma, neapsakomas ir viską sušildantis širdies gerumas – tarsi pasijustumė vėl maži ir labai mylimi vaikai. Taip mes atgimstame Dievo vaikais.

Ta pačia proga, jei jau prisimėnėme vaikystę ir stebuklingiausius vaikystės patyrimus, prisiminkime, iš kur sklido ta neaprepiama ir

jokiais žodžiais neapsakoma meilė, šiluma, gerumas, numaldantis bet kokį skausmą, nerimą ar baimę. Šiame pasaulyje nėra didesnio meilės šaltinio kaip Motinos meilė. Vargu ar deramai šiandien mes prisimename savo motinas, kaip jos yra to vertos, kaip nusipelnė mūsų meilės, pagarbos ir dėmesio. Mums tikrai labai kliudo aplinkinė sumaištis, beprotišku tempu ir dažnai beprasmiškai besisukantis kasdienis gyvenimas, kuris vis labiau ir labiau įsiurbia, pavergia, verčia dantimis ir nagais kovoti visiems, kad išliktų, kitus – dėl karjeros, turtų ir garbės. O mūsų motinos, vienu jau amžinybėje, kitų gyvena su mumis ir kasdien patiria tuos pačius vargus. Yra nusistovėję ir visuomenėje paplitę stereotipai apie mūsų požiūrį,

meilę motinoms, ir dažniausiai tai išreiškiame kažkaip standartiškai. Lankome ir puošiame kapus, sodiname gražias gėles, bet ...gi ... jų ten nėra... , jos gyvos, tik kituose – spindinčiuose namuose, kuriuose nėra nei ligų, nei skausmo, nei vargo. Saugokime save nuo grynai išorinio meilės ir dėmesio parodymo, gal tegu daugiau tai pasireiškia mūsų širdyse? O jei mūsų motinos su mumis, pajauskime, ar kartais jos nesijaučia vienišos ir niekam nereikalingos, gal galime jų gyvenimo patirtį ir išmintį nuostabiai darniai įpinti ir prasmingai panaudoti ne tik šeimos, bet ir bendruomenės labui?

Meilė nugali viską – ir tikrai, tai ne mano žodžiai ir ne mano išmintis, bet aš šventai tikiu meilės galia. Meilė – ne šiaip jausmas, ji – esminis dieviškumo pasireiškinys, ir tiek daug apie tai prirašyta. Todėl nebecituokime, o tiesiog paverskime Ją realybę. Ugdykime ir puoselėkime savyje visur ir visada, visiems, be jokios išimties, net priešams (nors pradžioje atrodytų tai neįmanoma). Meilė daro stebuklus, bet ne bet kokias – tik Dieviškas. O Dieviška Meilė yra besąlygiška ir neaprepiama. Stebėkime savo jausmus ir analizuokime, ką jaučiame bendraudami su įvairiausiais žmonėmis, kaip tai lemia mūsų elgesį, kaip tai lemia pašnekovo elgesį – tiesiog stebėkime savo jausmų pasireiškimą pasekmes. O mes gi trokštame gerų? Skleiskime savo meilę, bendraudami absoliučiai su visais, net ir su labai pasiklydusiais – bet Dievo vaikais, nes mes visi priklausome Dievui, juk Žemė ir visa, kas ją pripildo, yra Dievuje.

Taip prasideda praktinis Dievo vaiko gyvenimas, mes augame ir tobulėjame visi kartu su savo Dangiškojo Tėvo pažinimu, su jo Įstatymo išmanymu. Būkime visi kartu Dievo Šviesoje, Tiesoje ir Meilėje.

Su meile E. V.

Mama

Giesmė 44

iš Ev. giesmyno „Stebuklinga šalis“
2001 Sankt – Peterburg

Ma - ma, šis žo - dis man bran - giau - sias, Vai - kys - tę pri -
-me - na jis vis, Toks mie - las ir pats nuo - sta - biau - sias,
Jį gir - di, jau - čia tik šir - dis. // -čia tik šir - dis.

Mama, šis žodis man brangiausias,
Vaikystę primena jis vis,
Toks mielas ir pats nuostabiausias,
Jį girdi, jaučia tik širdis.

Mama, Tu primeni man saulę,
Man spindinčias šviesias akis,
Tavo širdis viena pasauly
Mane pajaus ir vis matys.

Praeis daug metų, Tu vis šviesi,
Tu būsi vis šalia manęs,
Man savo ranką švelnią tiesi,
Tave regėsiu vis sapne.

Radai man Viešpatį mieliausią,
Mane Tu patikėjai Jam,
Jo švento žodžio pasiklausėi,
Pasauly kad neklyščiau šiam.

Nuvys žiedai, užges Tau saulė,
Bet meilė Motinos neblės,
Rasiu tave kitam pasauly,
Tenai nuvykęs pailsėt.

Širdim girdžiu, kaip Tu ilgiesi,
Kasdieną šauki namo mus,
Kapuos, prie kryžiaus Tu ilsiesi,
Malda sutiksi čia vaikus.

Iš rusų kalbos išvertė
Jonas Jasiūkėnas

JUNGTINĖS METODISTŲ BAŽNYČIOS GIESMYNAS

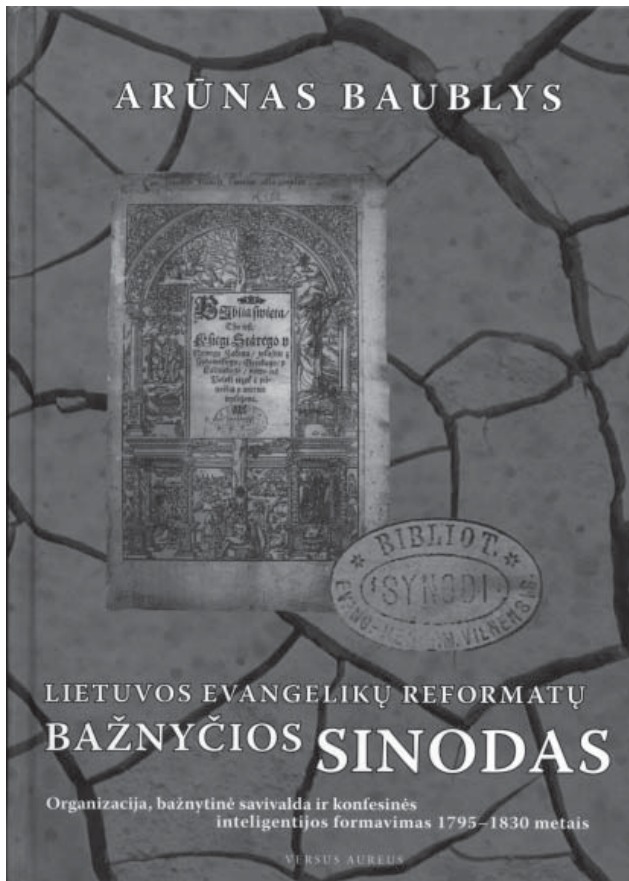
Praėjusiais metais išleistas naujas Lietuvos jungtinės metodistų Bažnyčios giesmynas su maldų ir liturginių apeigų priedais. Šis lietuviškas 253 giesmių rinkinys su gaidomis keturiems balsams pasirodė Bažnyčios atgimimo Lietuvoje dešimtųjų metinių proga. Tai kelių metų kruopštaus darbo rezultatas. Giesmyną parengė šiam tikslui sudarytas devynių žmonių Bažnyčios giesmių rengimo komitetas, kartu su keturiais šio giesmyno redaktoriais. Be populiarių ir plačiai žinomų evangeliškių giesmių, jame išspausdinta ir keletas naujų lietuviškų giesmių, kurioms tekstus ir muziką sukūrė Nijolė Latužienė, Honoratas Ovaldas ir Juozas Lygutas.

Giesmyno išleidimas - svarbus įvykis šios konfesijos tikinčiųjų gyvenime. Lietuvos metodistų

Bažnyčia įkurta Kaune 1900 metais ir 1906 metais oficialiai tuometinės valdžios pripažinta. Metodistų bendruomenės įsikūrė Kybartuose – 1907 m., Biržuose, Tauragėje – 1923 m., Pilviškėse – 1921 m., Šiauliuose – 1929 m. ir sėkmingai veikė prieškarinėje nepriklausomoje Lietuvoje. Savo pirmąjį lietuvišką giesmyną buvo išleidę 1923 metais. Antrojo pasaulinio karo įvykių sukuryje, užėjus okupacijai ši, kaip ir daugelis kitų konfesijų, buvo pasmerкта išnykti. Tik žlugus prievartiniam režimui vėl susidarė galimybės atgyti ir metodistų Bažnyčiai Lietuvoje. 1995 metų rugpjūčio 30 dieną ši Bažnyčia su centru Kaune vėl pradėjo savo veiklą.

Bažnyčia bendradarbiauja su kitomis metodistų Bažnyčiomis, esančiomis beveik 70-yje pasaulio šalių. Jų veiklą koordinuoja ben-

dras valdymo organas – Generalinė konferencija, į kurią Bažnyčių atstovai susirenka kartą per keturis metus. Metodistų Bažnyčia neturi nekintamo tikėjimo išpažinimo (Credo – Tikiu į vieną Dievą), kaip kitos krikščioniškos konfesijos, jų mokymas pabrėžtinai laikomas kintančiu. Tradiciškai metodistai yra labai ekumeniški ir visuomeniškai aktyvūs. Biržų metodistų Bažnyčiai pastatą padeda remontuoti Amerikos metodistai. Jie yra įkūrę Pagalbos centrą, kuriame nedarnių šeimų vaikai po pamokų mokykloje ruošia pamokas, yra maitinami, taip pat ten tam tikromis dienomis renkasi vieniši žmonės, jiems organizuojami įvairūs užsiėmimai, mokoma anglų kalbos.

Nauja knyga

ARŪNAS BAUBLYS. LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIOS SINODAS

Organizacija, bažnytinė savivalda ir konfesinės inteligentijos formavimas 1795 – 1830 metais

Leidykla „Versus aureus“, 2006

Dr. Arūno Baublio reformatams pristatyti nereikia – jis yra mūsų bažnyčios kuratorius, nuolatinis Sinodų dalyvis, ne kartą rinktas Konsistorijos (Kolegijos) nariu. Šiuo metu dėsto Lietuvos protestantizmo ir visuotinę bažnyčios istoriją Klaipėdos ir Hanoverio universitetuose. Gimė 1960 m. Biržuose, 1983 m. baigė studijas Vilniaus universiteto Istorijos fakultete, 1986–1993 m. – Biržų „Sėlos“ muziejaus mokslinis bendradarbis, archeologas, skyriaus vedėjas. Nuo 1993 metų – Klaipėdos universiteto Evangeliškosios teologijos centro, vėliau katedros asistentas. 2000 m. eksternu apgynė Humanitarinių mokslų istorijos krypties daktaro disertaciją. Nuo 2001 metų – Klaipėdos universiteto Teologijos katedros vedėjas, Evangeliškosios teologijos centro direktorius. Mokslinių interesų kryptis: Lietuvos Reformacinių bažnyčių administravimas ir valdymas XVIII – XX a.

Dr. A. Baublio monografija – tai kapitalinis darbas, lygintinas tik su prof. Ingės Lukšaitės „Reformacija Lietuvos Didžiojoje

kunigaikštystėje ir Mažojoje Lietuvoje“. Jei profesorė nagrinėja visų protestantiškų bažnyčių kūrimąsi ir raidą, tai dr. A. Baublys visą daugiau kaip 500 puslapių veikalą paskyrė išimtinai reformatų Bažnyčios Sinodo organizacijai ir struktūrai, pateikdamas niekur neskelbtų išsamių žinių apie Lietuvos reformatų bažnyčios sandarą 1795 – 1830 metais, distriktus, jiems vadovavusius superintendentus, kuratorius, reformatų mokslo įstaigas. Jo veikalas pagrindžia teiginį, kad Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės reformatų Bažnyčia politine prasme – nacionalinė Bažnyčia, visada administraciniu ir teritoriniu požiūriu tapatinosi tik su LDK. Reformatų bažnyčios institucinės istorijos pradžia laikomi 1557 metai, kai Vilniuje buvo sušauktas pirmasis sinodas, kuris yra aukščiausias reformatų Bažnyčios administracinis ir savivaldos organas. Sušauktasis sinodas suvienijo plačiai po LDK pasklidusias parapijas, padalino jas į distriktus, kurie beveik nepakitę išliko iki XIX a. vidurio, t.y. ir po Lietuvos ir Lenkijos padalinimo. Sinodas buvo juridinis asmuo, ne-

pavaldus jokiems dvasiniams ar administraciniams centrams už Lietuvos ribų.

Iki šiol buvo labai mažai darbų, tyrinėjančių ne katalikų, o kitų krikščioniškų konfesijų istorinę raidą. Todėl susidarė tendencija tik katalikų Bažnyčią tapatinti su „grynai lietuviška“ kultūra. Dr. A. Baublio veikalas padės paneigti šią klaidingą nuomonę.

Iki šiol neturėjome darbų, kurie nušviestų Sinodo dvasininkų paskyrimą į parapijas, jų ordinavimą, reformatų studentų mokymąsi krašto ir Europos universitetuose, kiek jų naudojosi Sinodo skirtomis stipendijomis.

Knygą sudaro keturios stambios dalys:

I. Sinodo organizacija ir intersinodinis bažnyčios valdymas

II. Sinodo administracinė teritorinė ir santykių su valstybe politika

III. Sinodo dvasinė ir dvasinių kadro politika

IV. Sinodo švietimo politika.

Jos įvade rašoma:

„*Monografijos nagrinėjama problema* – konfesinės mažumos, t.y.

◀ *atkelta iš 4 p.*

Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios *Unitas Lithuaniae* (Lietuvos Vienata – toks jos išskirtinis pavadinimas nuo XVI a.), aukščiausio valdymo organo - sinodo prisitaikymas prie pakitusių politinių, socialinių ir tikybinių sąlygų, sprendžiant savivaldos, vidinės organizacijos ir švietimo klausimus, savivaldos formavimosi veiksmų ir krypčių tyrimas, žlugus LDK ir Lietuvai patekus į Rusijos imperijos sudėtį.

Darbo tikslas – išnagrinėti 1795 – 1830 m. laikotarpio pokyčius LERB *Unitas Lithuaniae* Sinodo vykdomoje bažnyčios valdymo politikoje, sąlygas, kurios turėjo tiesioginės įtakos priimamiems sprendimams, nustatyti, kaip keitėsi konfesinė savivalda ir kaip tai veikė konfesinės inteligentijos formavimąsi, kokią įtaką turėjo dvasininkai ir pasauliečiai.

Darbo naujumas pasireiškia tuo, kad nagrinėjama tema tiria konfesinės mažumos prisitaikymą, pereinant iš bajoriškos demokratinės santvarkos į Rusijos imperijos autokratinę sistemą, tiriama, kaip pavyko išlikti konfesinei mažumai ir jai prisitaikyti prie naujų aplin-

kybių, kaip buvo derinama tradicija prie kintančių politinių sąlygų“.

Lietuvos reformatų Bažnyčia, pradedant nuo pirmojo 1557 m. Vilniuje įvykusio sinodo, savo vidinį gyvenimą tvarkė sinode priimtų kanonų ir memorialų pagrindu. Krikščioniškos bažnyčios kanonų teisė kilusi iš papročių ir rašytinės teisės. Pastaroji sudaryta remiantis Šv. Rašto tekstais, kuriuose išreikšti teisiniai principai, taikytini krikščionims, bei bažnyčios Tėvų raštais, kurie aiškino Biblijos tekstus, formavo Bažnyčios ir jos narių papročius. Pagrindiniai dr. A. Baublio darbo šaltiniai ir buvo Sinodo priimti nutarimai, kuriuos raštininkai pedantiškai registravo sinodų kanonų ir memorialų knygoje. Originalai buvo saugomi Sinodo archyve Vilniuje, o kanonų ir memorialų nuorašai – distriktuose. Sinodo archyvas iki Antrojo pasaulinio karo saugotas Sinodų rūmuose Vilniuje, Pylimo g., karo išvakarėse 1941 m. Bažnyčios iniciatyva buvo deponuotas besikuriančioje Lietuvos Mokslų Akademijoje. Po karo Archyvas buvo padalintas: dalis liko Mokslų Akademijos bibliotekos rankraščių skyriuje ir vadinama

Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo archyvo fondu, kita dalis deponuota Lietuvos nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos rankraščių skyriuje irgi vadinama Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo archyvo fondu. Be šių pagrindinių šaltinių, dr. Baublys naudojo ir kitais. Pasinaudotų archyvinių fondų sąrašė ir privatus kun. A. Kvedaravičiaus archyvas bei biblioteka. Labai reikšmingas ir įdomus 1936 m. S. Konarskio publikacijos perspaudas (Warszawa, 1993), kuriame autorius sudarė Lietuvos ir Lenkijos Respublikos bajorų reformatų heraldinį – genealoginį registrą, apimantį laikotarpį nuo XVI a. iki XIX a. III-ojo dešimtmečio vidurio.

Pabaigai norėtusi pridurti, kad kiekvieno susipratusio reformato namų bibliotekoje garbingą vietą turėtų užimti šis reikšmingas dr. A. Baublio veikalas ir kad viešosios bibliotekos jo tikriausiai neįsigis dėl gana didelės kainos. Deja, tiražas tik 600 egz. ir jau dabar sunku šią knygą rasti.

D. Gudliauskienė

Dėl tos pačios lyties porų laiminimo bažnyčioje

Kovo 6 d. Pärnu, Estijoje, susirinkę trijų Baltijos valstybių evangelikų liuteronų bažnyčių vadovai – Estijos ev. liuteronų bažnyčios arkivyskupas Andres Pöder, Latvijos ev. liuteronų bažnyčios arkivyskupas Janis Vanags ir Lietuvos ev. liuteronų bažnyčios vyskupas Mindaugas Sabutis – paskelbė bendrą kreipimąsi į Švedijos evangelikų liuteronų bažnyčios arkivyskupą Karlą Gustavą Hammarą bei Pasaulio Liuteronų Sąjungos (PLS) vadovus. Pernai spalį Švedijos Bažnyčios generalinis sinodas pritarė galimybei bažnyčioje laiminti valstybės įstatymu įteisintą tos pačios lyties asmenų „registruotą partnerystę“. Baltijos liuteronų vyskupų kreipimesi apgailestaujama dėl tokio vienašališko Švedijos Bažnyčios sprendimo, nelaukiant

Pasaulio Liuteronų Sąjungos specialios darbo grupės išvadų.

Kreipimesi rašoma:

...Vienašališkas vienos iš PLS narių sprendimas laiminti tos pačios lyties santykius, sukūrė precedentą, kuris paveiks mūsų santykius su Švedijos Bažnyčia bei turės įtakos bažnyčių tarpusavio santykiams PLS bendrijoje. Tos pačios lyties asmenų sąjungų laiminimas yra nesuderinamas su mūsų bažnyčių tikėjimu, išpažinimu ir mokymu. Mūsų bažnyčiose galiojantys statutai bei taisyklės neleidžia mums priimti patarnavimų iš tokių mūsų dvasininkų, kurie praktikuotų ar palaikytų tos pačios lyties porų laiminimą, bei su tokiais dvasininkais likti bendrystėje. Todėl tas pats pasakytina ir apie kitų bažnyčių dvasininkus.

Susidaro situacija, kai nebegalime dalintis bendryste su kiekvienu Švedijos bažnyčios dvasininku. Tai taip pat reiškia, kad daugiau nebus galima praktikuoti besąlygiško bendrystės ir tarnystės pripažinimo tarp visų PLS priklausančių bažnyčių...

Andres Pöder,
Estijos evangelikų liuteronų
bažnyčios arkivyskupas

Mindaugas Sabutis,
Lietuvos evangelikų liuteronų
bažnyčios vyskupas

Janis Vanags,
Latvijos evangelikų liuteronų
bažnyčios arkivyskupas
Pärnu, 2006 m. kovo 6 d.

KURATORIUS DR. JOKŪBAS MIKELĖNAS

1885 07 21 – 1966 04 19

Minint 40-ąsias mirties metines

*Mokyk mus skaičiuoti savo
dienas, kad įgytume
išmintingą širdį /Ps 90,12/*

Jau keturiasdešimt metų nuo vieno iš žymiausių Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios veikėjų, ilgamečio Bažnyčios Sinodo Kolegijos vadovo Nepriklausomoje Lietuvoje ir išeivijoje, kuratoriaus dr. Jokūbo Mikelėno mirties. Gimė ir augo jis ev. reformatų Stanislovo ir Katrės Dagilytės Mikelėnų gausioje šeimoje Mažutiškių kaime, Biržų valsčiuje. Tėvai augino du sūnus ir penkias dukras. Tame pačiame kaime 1843 metais yra gimęs ir jų dėdė, aktyvus Bažnyčios veikėjas, giesmyno sudarytojas, poetas Stanislovas Dagilis, turėjęs didelę įtaką Jokūbo pasaulėžiūros ir bažnytinės veiklos formavimuisi. Skaityti ir rašyti Jokūbas pramoko prie motinos ratelio, pas senelį Martyną Dagilį ir pas kaimo slaptų mokyklų daraktorius. Nors tuo metu lietuviškos knygos buvo draudžiamos, mokytis trokštantis jaunuolis jų susirasdavo jas ant viršugryčio, dėdės St. Dagilio paslėptas po spaliais. Pradžios mokyklą ėjo Biržuose. Daug laiko skyrė savistoviam mokymuisi. Brandos atestatą gavo Tomske, išlaikęs eksternu gimnazijos kurso egzaminus 1907 metais, kur tuo metu mokytojavo jo brolienas Jonas Yčas. 1913 m. baigė Tomsko Universiteto medicinos fakultetą medicinos daktaro laipsniu, beveik tuo pat metu su šį universitetą lankiusiais mūsų Bažnyčios veikėjais Martynu Yču ir Jonu Aukštuoliu.

Jokūbas Mikelėnas mediko darbą pradėjo ir iki 1915 metų gydytoju dirbo netoli Biržų Nem. Radviliškyje ir Skaistkalnėje. Čia susipažino su mokytoja Ona Putniekaite ir ją vedė.

Pirmojo pasaulinio karo metais Mikelėnai evakavosi į Rusiją. Jokūbas dirbo komitete nukentėjusiems nuo karo pabėgėliams šelpti, po to - sanatorijos vedėju Jaltoje.

1920 metais grįžęs į Nepriklausomą Lietuvą apsigyveno Biržuose ir ėjo ligoninės vedėjo pareigas. Jam vadovaujant ligoninė buvo sutvarkyta ir išplėsta, joje viešpatavo pavyzdinga tvarka. Čia jis pasireiškė kaip gabus chirurgas. Su kantrumu ir pasiryžimu kartais atlikdavo kelias operacijas per dieną. Dėl savo ramumo ir giedrios nuotaikos buvo tikra palaima ir viltis ligoniams. Kaip legenda ir dabar tebeskamba jo atlikta apendicito operacija dainuojant operuojamajai ir chirurgui pritariant. Iš neturtingųjų ar dėl kitų priežasčių neturinčių pinigų atlyginti už operaciją ar gydymą nė nereikalavdavo susimokėti.

Dr.J.Mikelėnas tobulinosi Rygos, Stokholmo ir Berlyno chirurginėse klinikose. Buvo vienas iš Likėnų Smardonės (netoli Biržų) dumblo vonių ir mineralinių vandenių kurorto steigėjų. Aktyviai veikla pasižymėjo ir Jokūbo žmona Ona. Ji daug prisidėjo Biržuose plečiant socialinę globos veiklą, buvo Biržų gimnazijos mokytoja ir aktyvi veikėja Reformačių Moterų draugijos darbe.

Į bažnytinį darbą dr.Jok.Mikelėnas įsitraukė tuojau po grįžimo į Lietuvą. Lietuvos ev. reformatų Sinode 1920 metais buvo išrinktas kuratorium, o 1923 metais – Lietuvos ev. reformatų Kolegijos prezidentu. Šiose pareigose išbuvo iki 1941 metų okupacijos. Aktyviai dalyvavo reformatų organizacijų veikloje, visuomeniniame gyvenime. Buvo Biržų apskrities seimelio, miesto valdybos ir kelių kitų organizacijų nariu. Nuo 1910 metų rašė laikraščiuose ir žurnaluose medicinos, sveikatos ir visuomeniniais klausimais. Buvo „Biržų Žinių“ laikraščio steigėjas ir nuo 1922 iki 1924 metų pabaigos šio laikraščio redaktorius. Už nuopelnus tautai ir tėvynei dr. Jok.Mikelėnas buvo Lietuvos prezidento apdovanojamas ordinu. Svajavo dar daug nuveikti, tačiau viską sugriovė prasidėjęs karas ir okupacija.

Suprasdamas naujosios valdžios grėsmę, su žmona ir išūnytu Jonuku 1941m. pasitraukė į Vakarų. Vokietijoje kartu su gen.superintendentu prof. dr. kun. P.Jakubėnu subūrė pasitraukusius į Vakarų Lietuvos ev. reformatus. 1948 m. birželio 24 d. Vokietijos Klein Wittensee miestelyje sušaukė pirmąją Bažnyčios Sinodą tremtyje. Antrajame išeivijos Sinode Horneburge dr. Jok.Mikelėnas buvo išrinktas Kolegijos prezidentu.

Susidariusi galimybei apsigyventi JAV, daug pasitraukusių iš tėvynės ev. reformatų tarpe jų ir dr. Jok. Mikelėnas rado prieglobstį šioje šalyje. 1950 metais išeivijos Lietuvių ev. reformatų Sinodas jau buvo sušauktas Čikagoje. Kolegijos prezidentu vėl tapo dr. Jok.Mikelėnas ir juo išbuvo iki 1961 metų Sinodo. Daug rašė išeivijos reformatų žurnale „Mūsų Sparnai“. Turėjo didelį autoritetą ne tik ev. reformatų, bet ir kitų išeivijos konfesijų tarpe. Po savo 75-jo gimtadienio, renkant naują kolegiją 1961m., dr. Jok. Mikelėnas dėl sveikatos ir amžiaus paprašė Sinodo neberinkti jo prezidentu. Sinodas patenkino prašymą ir įvertindamas jo darbą ir nuopelnus Bažnyčiai išrinko jį Sinodo Kolegijos garbės prezidentu. Kiek jėgos leido ir toliau bendradarbiavo spaudoje, rašė prisiminimus. 1965m. birželio 20d. Čikagoje, Lietuvių ev. reformatų Bažnyčios Sinodo metu jis buvo gražiai pagerbtas, sulaukęs 80 metų amžiaus. Jubiliatą sveikino ev. reformatų ir kitų konfesijų atstovai, linkėdami ilgiausių metų ir sveikatos tolesnei veiklai. Dr.Jok.Mikelėnas prabilo tartum senų laikų patriarchas, kalbėjo apie praeitą gyvenimo kelią ir savo veiklą Bažnyčios labui. Ilgėjosi Tėvynės ir sielėjosi dėl jos likimo. Tai buvo lyg testamentas, jo išsakytas rengiantis Amžinybėn. Dr. Jok. Mikelėnas buvo rūpestingai globojamas ir prižiūrimas sesers kuratorės Katrės Mikelėnaitės bei sūnaus Jono šeimos.

RADVILIEČIAI EKSKURSUOJA

Pasivaikščiojimas po Vilnių

Balandžio pirmojo sekmadienio rytą radviliečiai susirinko į ekskursiją - pasivaikščiojimą po Vilnių. Lyjant pavasariniam lietučiui sugužėjo Vilniaus sekmadieninės mokyklėlės vaikučiai, paaugliai iš Biržų „Radvilos“ skyriaus bei jaunimas iš Vilniaus ir Kauno – iš viso apie 25 žmogučius. Pradėję nuo katedros ir išklausę legendą apie Gedimino sapną, nužingsniavome link prezidentūros, kur stebėjome valstybinės vėliavos kėlimo ceremoniją, tada aplankėme universitetą ir galiausiai Vilniaus geto paminklinį stendą. Per visą ekskursiją gidas buvo istorijos studentas, radvilietis Kornelijus. Džiugu, kad mes turėdami skirtingas dovanas, gebėjimus ir pomėgius galime jais dalintis. Tai jau antroji mūsų ekskursija – pirmoji buvo lapkritį į šv. Petro ir Povilo bažnyčią.

Sekmadieninės mokyklėlės išvyka į Kauną

2006m. balandžio 9 d. Vilniaus sekmadieninės mokyklėlės vaikučiai Kristina, Živilė, Silvija, Aleksandra, Orianta, Matas ir Rokas kartu su vadovais radviliečiais Rūta, Gabija, Ilona ir Giedriumi vyko į Kauną, į Tado Ivanausko zoologijos muziejų. Pagrindinė kelionės sumanytoja Roko močiutė Danguolė. Labai jai ačiū už kelionės idėją, organizavimą ir keliavimą kartu.

Sekmadieninės mokyklėlės pamokų tema buvo Tvanas. Kalbėjome apie Nojų, kuris buvo teisingas žmogus ir elgdavosi taip, kaip liepdavo Dievas. Tvano metu Dievas liepė Nojui pastatyti laivą, paimti į jį savo šeimą ir visų

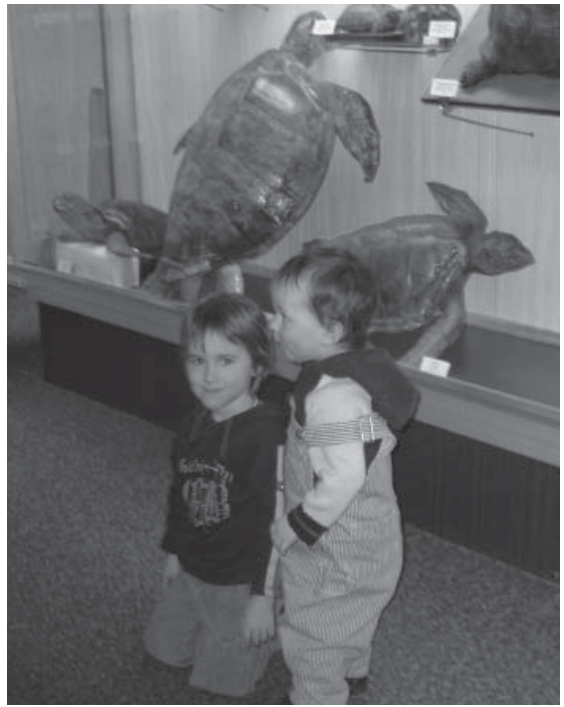
gyvūnų po du – patiną ir patelę. Į muziejų vykome pamatyti, kokia yra gyvūnų įvairovė ir gausa.

Nuvykus į Kauną mus pasitiko parapijietė Vida su dukra Inga ir anūkėliu Kipru, vėliau prisijungė Kaune studijuojantys radviliečiai iš Biržų – Ina, Rita ir Tomas. Pasivaikščiujame Laisvės alėja, nusifotografavome prie Vytauto Didžiojo paminklo. Oras tą sekmadienį mūsų nenuvylė: danguje švietė skausi saulutė. Muziejuje mūsų laukė labai maloni ekskursijos vadovė. Ji papasakojo muziejaus istoriją, vedė mus nuo ekspozicijos prie ekspozicijos ir labai įdomiai bei išsamiai pasakojo.

Tado Ivanausko muziejus įkurtas 1919m. liepos 15 d. Šiuo metu muziejaus ekspozicija išdėstyta 5 salėse ir apima 2,5 tūkst. kv. m. plotą. Lankytojų dėmesiui pateikiama virš 14 tūkst. ekspozicijų. Mūsų ekskursijos dalyviams didžiausią įspūdį paliko smauglys, žirafa, stumbrų šeimynėlė, kranklys, ūdra ir daugybė drugelių. Atsisveikinant dar gavome dovanų – ženklelių, plakatų ir knygučių.

Aplankę muziejų visi kartu papietavome blyninėje ir išskubėjome į geležinkelio stotį. Kelionė neprailgo (daugumai vaikų tai buvo pirmą kelionę traukiniu) – žaidėme žaidimus, dairėmės pro langus, gėrėjomės pavasariu, vaišinomės sumuštiniais ir saldumynais. Grįžome truputį pavargę, bet kupini išpūdžių, ir jau planuojame naują išvyką – šįkart į gamtos draustinį šalia Vilniaus.

Sekmadieninės mokyklėlės vadovai

*Mūsų jauniausieji, Kipras ir Rokas
T. Ivanausko muziejuje*

◀ atkelta iš 6 p.

Mūsų Bažnyčios ir tautos ažuolas nebesulaukė Tėvynės laisvės ryto, Jo širdis sustojo plakusi 1966 metų balandžio 19-sios rytą jo kukliame bute. Ne šalia gimtojo Mažutiškių kaimo esančiose Pelaniškių kapinėse, greta savo tėvų ir dėdės poeto St. Dagilio, rado sau atilsio vietą šis tremtinių, išvietintųjų ir našlaičių gadynės sūnus. Ne numylėtuose Biržuose, kur ilgiausiai buvo veikta. Ne šalia žmonos Onos, staiga tragiškai mirusios ir palaidotos Lauenburge, Vokietijoje 1943 metais. Jį priėmė Čikagos Lietuvių Tautinės kapinės.

Minint 40-ąsias mirties metines prisimename šį taurios sielos mūsų Bažnyčios narį, iš kurio galime daug ko pasimokyti. Tai žmogus, kuris tiek Tėvynėje, tiek ir išėivijoje dirbo Lietuvai ir savo Bažnyčiai, reikėsi gilia tolerancija, krikščionybės dvasia persunktu žmoniškumu ir didele meile artimui. Mūsų Bažnyčios istorijoje tai viena šviesiausių asmenybių. Tokį mes visuomet prisiminsime Bažnyčios kuratorių dr. Jokūbą Mikelėną.

J. Jasiukėnas

I N F O R M A C I J A

■ Kovo 28 d. sukako 120 metų, kai 1886 m. Biržų valsčiaus valstiečiams buvo atidaryta ligoninė, kur įrengtos 4 lovos. „Ligoninėje taip pat suteikiama nemokama pagalba ir vaistai“, – rašoma 1887 m. balandžio 25 d. rašte Kauno gubernijos gubernatoriui. Pastatą (ten, kur dabar stovi sporto mokykla) 1871 m. pastatė grafo Jono Tiškevičiaus įpėdiniai pagal jo testamentą ir skyrė išlaikymą. 1920–1941 metais ligoninei vadovavo reformatų bažnyčios kuratorius, gabus chirurgas Jokūbas Mikelėnas.

■ Balandžio 5 d. Biržai minėjo poeto Juliaus Janonio 110-ąsias gimimo metines (gimė 1906 m. balandžio 4d. Beržinių kaime). Jam siekti mokslo padėjo ir materialiai rėmė Biržų klebonas Povilas Jakubėnas.

■ Balandžio 25 d. Kaune neįvyko atkeltasis iš kovo 9 d. teismo posėdis, kuriame be tiesioginio atsakovo Kėdainių registrų centro atstovų, buvo pakviesti dalyvauti ir buvo atvykę Kėdainių parapijos pirmininkė Dalia Mikšienė ir LERB Unitas Lithuaniae gen.superintendentas kun.Rimas Mikalauskas. Pareiškėjas – advokatų tituluojamas vyskupu Algimantas Kvedaravičius - į teismą neatvyko, jo advokatai taip pat, teismas nukeltas neribotam laikui. Kėdainių prokuratūra parapijos pirmininkei Dalei Mikšienei iškeltą bylą, nepasitvirtinus kaltinimams, jau nutraukė.

■ Balandžio 27 d. Lietuvos Nacionalinėje M.Mažvydo bibliotekoje įvyko dr. Arūno Baublio knygos „LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIOS SINODAS Organizacija, bažnytinė savivalda ir konfesinės inteligentijos formavimas 1795 – 1830 metais“ pristatymas visuomenei. Dalyvavo ir kalbėjo prof. Ingė Lukšaitė, prof. Antanas Tyla, prof. Egidijus Aleksandravičius, LELB vyskupas Mindaugas Sabutis, Ev. Reformatų kunigas Tomas Šernas, Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos pirmininkas prof. Sigitas Kregždė ir kiti reformatų Bažnyčios ir visuomenės veikėjai.

■ Lietuvos Respublikos Registrų centre įregistruota krikščioniška Septintosios dienos adventistų Bažnyčios Daunorių bendruomenė Biržų rajone. Čia šeštadieniais (!) renkasi aplinkinių kaimų tikintieji, vyksta Šv.Rašto aiškinimo pamokos ir laikomos pamaldos.

■ Gegužės 21 d. Vilniaus ev. reformatų parapijoje Kristaus Dangun žengimo dienos (gegužės 25d., ketvirtadienis) paminėjimo pamaldos su Šv.Vakariene. Prieš dalyvaudamas Šv.Vakarieneje parapijietis turi būti pasirengęs priimti Komuniją ir prieš pamaldas užsiregistruoti komunikantų knygoje.

Lietuvos reformatų Bažnyčios vadovybė:

Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios
Unitas Lithuaniae
Sinodo Konsistorijos
prezidentas Vytautas Vegys
El. paštas.: v.vegys@takas.lt

Lietuvos reformatų kunigų telefonai:

**Gen. superintendentas
kun. Rimas Mikalauskas**
gyv. Biržuose
mob. 8~686 6 63 83,
Senjoras kun. emeritas Petras Čepas
gyv. Medeikiuose
tel. 8~450 5 85 77.
kun. Kęstutis Daugirdas
(šiuo metu tęsia doktorantūros
studijas Vokietijoje)
mob. 8~686 6 70 07,
kun. Tomas Šernas
gyv. Vilniuje
tel. 213 18 10
mob. 8~687 5 68 46,
diak. Tomas Sakas
mob. 8~671 1 16 40
(šiuo metu tęsia mokslus Vokietijoje)
diak. Sigita Švambarienė
gyv. Biržuose
mob. 8~681 6 66 61
lekt. Raimundas Stankevičius
mob. 8~614 8 25 67

Parapijos vadovybės telefonai:

**Valdybos pirmininkė
Renata Bareikienė**
tel.: 261 36 05 d.,
276 84 07 n.
**Valdybos pirmininkės pavaduotoja
Donata Indriūnaitė** 234 28 24.
Seniūnai:
Vida Cupreva 236 32 24 d.,
mob. 8~673 0 45 37,
Dalija Gudliauskienė 242 91 18,
mob. 8~650 9 70 44,
Olga Tamulėnaitė 277 03 14,
Rūta Kėželytė mob. 8~685 3 70 27,
Danguolė Juršienė 274 31 09 d.,
241 69 81 n., mob. 8~612 20 402

Laiškus redakcijai galite rašyti
Laisvės pr. 55-10 LT-07190, Vilnius
Dalijai Gudliauskienei
El. paštas: dalija@mail.lt,
tel. 242 91 18, mob. 8~616 31 089
Leidėjai:
Vida Cupreva, Dalija Gudliauskienė,
Genė Kniūkštienė

Sveikiname

*Parapijietę
IRENĄ AVIŽONIENĘ,
80 metų Jubiliejų
atšventusią balandžio 29 d.
Linkime Jubiliatei dar daug gražių pavasarių,
sveikatos ir Dievo palaimos!*

Vilniaus ev. reformatų parapijos valdyba